

Tegenstellingen overbruggen

door Rien Fraanje

Eind vorig jaar gaf ik in deze rubriek al een voorschot op een rapport van het Wetenschappelijk Instituut dat toen nog in wording was. Onder de kop 'Lang leve het verschil, weg met de fragmentatie' liet ik zien dat er verontrustende tegenstellingen bestaan in onze samenleving tussen vooral hoger en lager opgeleiden. De eersten hebben meer democratische invloed, leven langer en zagen zelfs tijdens de economische crisis in de afgelopen zeven jaar hun inkomen stijgen. Die tegenstellingen ondermijnen de sociale cohesie, het gevoel dat we met elkaar een samenleving vormen.

Aan het begin van deze zomer is het WI-rapport gepresenteerd. Het heeft dezelfde titel gekregen als de kop boven het artikel in *Bestuursforum* van december 2014. Het werkt enkele ideeën uit die eerder nog niet in het eerdergenoemde artikel werden genoemd. Eén daarvan is belangrijk voor provinciale en lokale CDA-politici, namelijk dat mensen met verschillende achtergronden steeds meer langs elkaar heen leven. Ze komen elkaar niet meer tegen en dus is er ook geen gesprek meer. Onderzoek van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) heeft vastgesteld dat hoger en lager opgeleiden voornamelijk contact hebben met mensen met een vergelijkbaar opleidingsniveau en nauwelijks met elkaar.

Dat moet ons christendemocraten zorgen baren, want wij hechten aan een samenleving waar mensen omkijken naar elkaar. Maar als mensen geen kennis meer hebben van elkaars zorgen, ambities en verwachtingen, dan wordt het moeilijk om solidair met de ander te zijn. Juist op lokaal en regionaal niveau zijn er concrete aanknopingspunten om tegenstellingen te overbruggen en weer ontmoeting tussen mensen te creëren. Ik noem er drie.

In de eerste plaats: cultiveer de buurt als cruciale ontmoetingsplek. Een gezamenlijke studie van de WRR en het SCP naar gescheiden werelden in Nederland laat zien dat mensen met verschillende achtergronden elkaar nog wel tegenkomen in de wijk waar ze wonen. De buurt is zogezegd een belangrijke sociale mixer: 'Wil men scheidslijnen tussen lager- en hoger opgeleiden verzachten zou men daarom gemengd wonen en gemeenschappelijke buurtactiviteiten moeten stimuleren', concluderen de WRR en het SCP. Bij beleid ten aanzien van de inrichting van de publieke ruimte, de aanleg van infrastructuur, de subsidiëring van sociale activiteiten, de plek van de school en de functie van sport en cultuur moet steeds rekening worden gehouden met de belangrijke functie die de buurt kan vervullen om een grote verscheidenheid aan mensen met elkaar in contact te brengen.

Daarnaast kunnen sportverenigingen en culturele centra met podia een belangrijke samenbindende functie vervullen. De inzet van cultuur- en sportbeleid moet daarom niet alleen zijn



gericht op de ondersteuning van topsport en de excellente podia en gezelschappen. Heel nadrukkelijk ligt de basis bij de amateursport en de muziek en cultuur die door talloze mensen in hun vrije tijd wordt beoefend. Daar komen mensen samen rond een gedeelde passie en kunnen zij gemeenschappen vormen waar maatschappelijke breuklijnen geen rol spelen.

Ten slotte moeten we de verbindende kracht van religie benutten. De geschiedenis en het actuele nieuws van vandaag de dag laten zien dat religie kan uitsluiten en afstoten. De ander die niet hetzelfde gelooft, is dan een opponent. Daar staan talloze voorbeelden tegenover van de verbindende kracht van godsdienst. Van kerkelijke gemeenten die zich inzetten voor kwetsbare mensen in hun wijk tot actieve moskeebezoekers die jongeren helpen met hun huiswerk. Van gelovigen die in tal van steden een interreligieuze dialoog opzetten, tot kerken en moskeeën die hun deuren openzetten voor thuis- en daklozen. Tal van onderzoeken laten steeds weer zien dat gelovige mensen via vrijwilligerswerk bovengemiddeld maatschappelijk actief zijn en relatief veel geld aan goede doelen geven. De huidige krampachtige omgang met religie verhindert dat we volop ruimte geven aan de verbindende maatschappelijke kracht die kerken en moskeeën op basis van hun religieuze overtuigingen ook kunnen vormen. •

Rien.Fraanje@wi.cda.nl

In deze rubriek bespreken medewerkers van het Wetenschappelijk Instituut bij toerbeurt hoe je vanuit christendemocratisch perspectief kunt kijken naar een voor cda-politici en bestuurders min of meer actueel thema.